

обучения, их комментарии относительно перспектив развития инклюзии в Украине и раскрывает наиболее болезненные вопросы администрации инклюзивных школ. Также статья содержит основные законодательные документы по модернизации образовательной системы в Украине. Особое внимание в статье обращается на необходимый (высокий) уровень подготовки учителя общеобразовательной школы для работы в инклюзивных классах с детьми с психофизическими и речевыми нарушениями.

В статье также анализируются проблемы, связанные с внедрением в Украине инклюзивной формы обучения детей с психофизическими и речевыми нарушениями, которая базируется на принципе равных прав и возможностей в сфере образования. Раскрывается сущность и основные аспекты этих проблем.

Ключевые слова: стихийная инклюзия, интеграция, дети с особыми образовательными потребностями, дети с ТНР, анкетирование.

Arendaruk A.O. The problem of implementation of inclusive education in the educational system of Ukraine

The article highlights the results of a study aimed at finding out the professional readiness of teachers to work in inclusive classrooms, their forecast for integrative and inclusive education in Ukraine, as well as the attitude of parents of healthy children with special educational needs. All the questionnaires from teachers and parents is illustrated in the form of graphs and charts. The author gives examples of the most interesting proposals of teachers in inclusive and integrated education, their comments about the prospects for the development of inclusion in Ukraine and provides the most painful problems of the administration of inclusive schools. The article contains the basic legislative documents on modernization of the educational system in Ukraine. Special attention is drawn to the required (high) level of training of secondary school teachers to work in inclusive classrooms with children with psychophysical and speech disorders.

The article also analyzes the problems associated with the introduction in Ukraine of inclusive forms of education of children with psychophysical and speech disorders, which is based on the principle of equal rights and opportunities in education. The article reveals the essence and the main aspects of these problems.

Keywords: natural inclusion, integration, children with special educational needs, children with hard speech, questioning.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2014р.

Статтю прийнято до друку 29.09.2014р.

Рецензент: д.п.н., проф. Конопляста С.Ю.

УДК: 376.36:15:37.013.77

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАОХОЧЕНЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Базима Н.В.

кандидат педагогічних наук

На сучасному етапі розвитку української держави одним із пріоритетних напрямків національної політики виступає модернізація освіти щодо забезпечення всебічного гармонійного розвитку особистості дитини. Відомо, що основною умовою особистісного та психічного розвитку дитини є збереженість мовленнєвої функції або, у випадку мовленнєвої патології, корекція та розвиток усіх її структурних компонентів як повноцінного засобу спілкування.

Теоретичний аналіз та узагальнення наукових досліджень із проблеми вивчення порушень комунікативної діяльності у дітей з психофізичними вадами свідчить про особливу значимість питання формування сфери спілкування у дітей з аутистичними порушеннями (Н.С.Андрєєва, О.С.Аршатська, О.В.Аршатський, О.Р.Баєнська, В.М.Башина, Ю.В.Бессмертна, О.Б.Богдашина, М.Ю.Веденіна, Д.Н.Ісаєв, В.Є.Каган, І.Б.Карвасарська, С.Ю.Конопляста, В.В.Лебединський, К.С.Лебединська, І.П.Логвінова, І.А.Марцинковський, О.М.Мастюкова, І.І.Мамайчук, С.С.Мнухін, С.С.Морозова, Т.І.Морозова, О.С.Нікольська, Л.Г.Нурієва, К.О.Островська, М.В.Рождественська, О.І.Романчук, Т.В.Сак, Н.В.Сімашкова, Т.В.Скрипник, В.В.Тарасун, А.В.Хаустов, Г.М.Хворова, А.П.Чуприков, М.К.Шеремет, Л.М.Шипіцина, Д.І.Шульженко, О.А.Янушко та ін.). Але, попри всебічне вивчення особистості дитини з аутистичними порушеннями, безпосередньо дослідження мовленнєвої діяльності залишалося дедалі поза увагою науковців. На сьогодні в Україні проблеми розвитку комунікації та підвищення мовленнєвої функції прикута увага багатьох науковців, а саме: С.Ю.Конопляста, О.В.Літвінова, І.П.Логвінова, К.О.Островська, Т.В.Скрипник, В.В.Тарасун, Г.М.Хворова, А.П.Чуприков, М.К.Шеремет, Д.І.Шульженко та ін.).

Встановлено, що діти з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку знаходяться на значно нижчому рівні сформованості мовленнєвої активності у порівнянні з їх однолітками без психофізичних порушень. Проведене у 2011-2013 роках дозволило узагальнити особливості мовленнєвої активності старших дошкільників з аутистичними порушеннями: зниження здатності до комунікації; зниження бажання проявляти свою індивідуальність, заявляти про себе; зниження ініціативності у процесі спілкування; порушення контактності та вибіркової контактності; зниження ініціативності та самостійності у мовленнєвих висловлюваннях; зниження уміння підтримувати розмову на тему, висловитися відповідно до ситуації; нестійкий інтерес до взаємодії; обмежене розуміння назв предметів, назв дій, назв якостей і властивостей предметів і просторово-часових

відносин та уміння знаходити і демонструвати відповідні малюнки або предмети; обмежене розуміння назв дій і здатність виконувати відповідні дії; вибіркова реакція на звернення, на власне ім'я; невідповідність віковим показниками використання у мовленні необхідних мовних одиниць; наявність ехололій, фраз-штампів, автономного мовлення; присутність некомунікативного мовлення; обмеженість або відсутність вживання у мовленні слів «так», «ні»; недостатній лексичний запас (згідно вікових та програмових вимог) іменників, дієслів, прикметників та обмеженість вживання їх у мовленні; обмежене розуміння і дотримання лексичних та граматичних норм рідної мови; зниження здатності дитини до словозміни і словотворчості; особливості використання інтонаційних засобів виразності і паузації; особливості зв'язного висловлювання; зниження можливості повно, послідовно, логічно викладати свої думки. Було доведено, що усі діти з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку мають особливості формування мовленнєвої активності різного ступеня прояву.

Формування мовленнєвої активності – досить складний, багатоаспектний, довготривалий процес, особливо – формування мовленнєвої активності у дітей з аутизмом.

Безумовно, стимуляція мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку повинна відбуватися з урахуванням особливостей їх комунікативно-мовленнєвої діяльності. М.К.Шеремет [6]. вбачає вирішальну умову виникнення мовлення дитини у наявності потреби у новому, тобто мовленнєвому, способі спілкування і в оволодінні засобами, необхідними для цього. Н.М.Аскаріна стверджує, що формування мовленнєвої активності можливе за наявності у дитини потреби в емоційному спілкуванні з дорослими, а встановлення позитивного емоційного контакту впливає на успішність та активність опанування дошкільниками мовлення, як активного, так і пасивного. Саме порушення емоційно-вольової сфери є провідною ознакою при аутизмі і може проявитися одразу після народження. Так, в 100% спостережень, проведених К.С.Лебединською, при аутизмі різко відстає формування найпершої системи соціальної взаємодії з оточуючими людьми – комплексу поштовхування [3]. У міру зростання дитини слабкість емоційних контактів із близькими дорослими продовжує наростати.

Визначаючи мотивом спілкування партнера по комунікації та стверджуючи активність у процесі спілкування всіх учасників взаємодії, М.І.Лісіна [4] виділяє три основні групи мотивів, які спонукають дитину вступати у спілкування з дорослими і з'являються в період становлення комунікативної діяльності практично одночасно, пов'язані з трьома його головними потребами:

1) пізнавальні, де дорослий виступає як джерело відомостей і як організатор нових вражень для дитини (виникають на основі потреби у нових враженнях);

2) ділові, де дорослий грає роль партнера у спільній практичній (предметній або ігровій) діяльності, помічника і зразка правильних дій, (виникають на основі потреби в активній діяльності);

3) особистісні, де дорослий постає як особистість, як член суспільства, представник певної його групи (виникають на основі потреби у визнанні та підтримці).

Ми передбачаємо, що у дітей з аутизмом зазначені потреби будуть сформовані недостатньо, що може позначитися безпосередньо на мовленнєвій активності та спілкуванні загалом. Ми притримуємося думки, що саме виникнення потреби в емоційному спілкуванні з дорослими та мотивації до мовленнєвого спілкування може стати поштовхом до підвищення мовленнєвої активності дітей з аутизмом.

Дитина з аутизмом буде виконувати запропоновані завдання чи грати в запропоновані ігри лише з умови виникнення і постійного підкріпленні інтересу. Ми пропонуємо при виборі завдань та ігор орієнтуватися на дотримання таких вимог:

- врахування віку (переважно не фізіологічного, а інтелектуального);
- цікава для дитини тематика;
- яскрава наочність;
- відповідність темі, яка опрацьовується;
- орієнтація на практичний досвід дитини;
- емоційна значущість.

Крім того, обов'язково враховуються особливості психічної та поведінкової сфери:

- дефіцит психічної активності;
- нерівномірність, парціальність інтелектуального розвитку;
- порушення взаємодії психічних функцій;
- відсутність живої цікавості, інтересу до нового;
- труднощі довільного навчання, цілеспрямованого розв'язання реально виникаючих задач;
- порушення цілеспрямованості, утруднення у концентрації уваги;
- швидка виснажуваність і пренасичуваність будь-якою цілеспрямованою активністю;
- негативна реакція або взагалі відсутність будь-якої реакції при спробах залучення уваги до предметів навколишньої дійсності;

- труднощі зрозуміння часу, тривалості, визначення послідовності подій, причин і наслідків;
- складності у символізації, перенесенні навичок з однієї ситуації в іншу та ін.

Зробивши аналіз спеціальних літературних джерел, присвячених означеній темі, ми можемо виділити такі основні види заохочень:

1. соціальні заохочення:

- вербальні заохочення (похвала): «Добре», «Чудово», «Правильно», «Молодець» і т.п.;
- соціальні знаки: посмішка, потискання руки, оплески і т.п.;

2. сенсорні заохочення:

- тактильні заохочення: поцілунки, обійми, дотики, прогладжування, ласка і т.п.;
- аудіальні заохочення: прослуховування музики або уривку з улюбленої казки, пісеньки чи віршика;
- візуальні заохочення: кольорові та різноманітні візуальні зображення, фішки, наклейки, жетони і т.п.;
- смакові заохочення: шматочок улюбленої їжі чи ковток напою;
- ольфакторні заохочення: улюблені запахи;

3. активні заохочення:

- динамічні заохочення: стрибання, біг, потягування, катання, сміх;
- пасивні заохочення: перегляд мультфільмів, розфарбовування малюнків, складання пазлів, малювання, читання і т.п.;
- ігрові заохочення спільно з дорослим: ігри «Сорока-ворона», «Ладки-ладки», «Поїхали-поїхали» і т.п.

Використовуючи заохочення у роботі з дітьми з аутизмом, слід пам'ятати: щоб уникнути пересичення потрібно користуватися різноманітними заохоченнями, чергуючи їх і комбінуючи. При виборі того чи іншого заохочення важливо орієнтуватися на дитину: її інтереси, бажання, вподобання, смаки, звички, настрої. Перед використанням смакових заохочень обов'язково необхідно проконсультуватися з лікарями чи дієтологами дитини та порадитися з батьками. Адже слід пам'ятати про алергічні реакції та неперенесення деякими дітьми з аутистичними порушеннями певних продуктів, враховувати рекомендації лікарів (зокрема, педіатра та гастроентеролога) та побажання батьків.

Використовуючи заохочення, важливо не лише прагнути до зменшення кількості заохочень, а й намагатися перевести зовнішні заохочення (про які йшла мова вище) – у внутрішні, щоб сам процес комунікації і мовленнєвої активності ставав для дитини заохоченням, щоб дитина прагла до спілкування не через бажання отримати шматочок улюбленої їжі чи дозволу погойдатися на гоїдалці, а безпосередньо задля отримання задоволення від самого процесу. Тобто, метою корекційної роботи можна визначити формування мовленнєвої активності, яка виникає на основі внутрішнього бажання спілкуватися з оточуючими людьми.

Крім того, існують правила застосування заохочень, врахування яких підвищить ефективність заохочень та зменшить ризик виникнення негативних наслідків. До таких правил можна віднести:

1. Дозволяти дитині робити те, що їй подобається, після того як вона зробила те, що від неї вимагалось, за умови, що дане заохочення буде займати мінімальну кількість часу: 1-5 секунд. Наприклад, якщо дитина любить бігати чи стрибати, їй можна дозволити побігати, поки дорослий рахує до п'яти або підстрибнути певну кількість разів (рахувати може дорослий, дитина, або дитина разом з дорослим). Таким чином, даючи дитині те, що їй хочеться, ми ще можемо повторити рахунок та привчити її до виконання правил. Важливо, щоб дані заохочення використовувалися одразу після того, як дитина виконала завдання, яке від неї вимагалось. Це у подальшому знизить негативне ставлення дитини до тих завдань, які їй не подобаються або викликають у неї утруднення, і закріпить упевненість у тому, що після «неприємної» діяльності обов'язково буде винагорода.

2. На початкових етапах навчання бажано застосовувати надмірні позитивні заохочення, а після опанування відповідного завдання закріплювати навичку меншою частотою і кількістю заохочень, поступово переходячи від зовнішньої мотивації до внутрішньої. Наприклад, спочатку дитині пропонується заохочення за кожне вимовлене слова, потім – лише за слово, вимовлене з власної ініціативи, пізніше – лише за вимовлену з власної ініціативи фразу. Спочатку заохоченням може бути шматочок улюбленої їжі, який поступово заміниться на карточку чи фішку, що у подальшому можна замінити на похвалу. У протилежному випадку, по-перше, навичка буде повільніше засвоюватись і використовуватись як метод отримання заохочення, а по-друге, утрудниться використання заохочення для вироблення нової навички, а не для утримання раніше засвоєної.

3. Якщо у дитини виникає хвилювання через невдачу – варто мінімізувати її негативні переживання. Власні переживання дитини через можливу невдачу можна зменшити, якщо поділити складне завдання на кроки. Дитина має можливість виконати декілька кроків і отримати заохочення, у такому разі один крок, що викликав невдачу, не здаватиметься їй таким неприємним. Таким чином, дитина поступово справляється завданням, стараючись виконати його якомога краще, тобто, формується мотивація до уникнення неприємних переживань,

яка, у свою чергу, має з допомогою педагога перерости у мотивацію до виконання того чи іншого завдання, до вироблення відповідної навички.

Крім того, визначальне значення має дотримання вимог до мовлення дорослими. Так як мовленнєва навичка формується у дитини переважно за наслідуванням, необхідно, щоб мовлення оточуючих дорослих було правильним, могло стати еталоном. Адже дитина «копіює» не лише безпосередньо мовлення і словниковий запас, але й силу голосу, темп і ритм мовлення, інтонаційну насиченість – у цілому манеру говорити. Так як у дітей засвоєння мовленнєвих еталонів відбувається спонтанно, неусвідомлено, існує небезпека засвоєння неправильного варіанту мовлення, який з часом може закріпитися. Вимоги до мовлення оточуючих дитину дорослих включають:

- правильність (чистота, відсутність мовленнєвих порушень);
- чіткість (чітка вимова, інколи навіть з перебільшеною артикуляцією звуків та виділенням наголошеного складу);
- простота (використання простих коротких фраз та речень з 2-4 слів);
- повторюваність (вживання одних і тих самих слів, словосполучень і речень декілька разів протягом одного заняття з закріпленням на наступних заняттях);
- багатство (використання різних інтонацій, різної сили голосу, зміни темпу мовлення, паузації).

Поступово у ході спонтанного розвитку та спеціально організованих ігор та вправ рівень мовленнєвого спілкування дитини розвивається і ускладнюється, підвищується її мовленнєва активність. У дитини з'являються нові мовленнєві навички, розширюється спектр її можливостей. Щоб повною мірою використовувати ці нові можливості, необхідно відповідно до них змінювати рівень вимог до мовлення дитини, пам'ятаючи про обережність: вимоги повинні відповідати рівню розвитку мовлення дитини, шкідливо як завищувати вимоги, так і занижувати їх. Враховуючи вчення Л.С.Виготського про зони найближчого та актуального розвитку, ми пропонуємо поряд з добром більш складних і цікавих для дитини ігор та завдань поступово ускладнювати безпосередньо мовленнєве спілкування з нею.

Допомагаючи дитині розвиватися, рухатися вперед, оволодівати новими вміннями і навичками, не слід надавати допомогу безпосередньо, перехоплюючи у дитини ініціативу. Дорослий повинен непомітно, непрямими діями підтримувати і сприяти розвитку ініціативності та активності дитини, особливо – при формуванні мовленнєвої активності. Дитина, відчувши успіх, почуватиметься більш впевненою у собі, не боїтиметься пробувати свої сили, вступаючи у взаємодію.

Корекційна робота з розвитку мовленнєвої активності і комунікативної поведінки здійснюється у повсякденному житті, під час живого спілкування з дитиною з приводу її побутових, ігрових і пізнавальних інтересів, у процесі сюжетно-рольових чи театралізованих ігор (якщо вони доступні дитині), на заняттях із малювання, ліплення, конструювання, ручної праці, на заняттях із розвитку мовлення, у ході формування елементарних математичних уявлень, фізичного і музичного виховання, під час індивідуальної корекційної роботи тощо.

Література:

1. **Базима Н. В.** Мовленнєва активність як елемент формування активної взаємодії зі світом у дітей з аутистичними порушеннями / Н. В. Базима // зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Вип. XXII в двох частинах, частина 2. Серія : соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – 308 с. – С. 178-187.
2. **Базима Н. В.** Формування мотивації мовленнєвої активності у дітей з аутистичними порушеннями / Н. В. Базима // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – № 23. – С. 10-14.
3. **Лебединская К. С.** Диагностика раннего детского аутизма. / К. С. Лебединская, О. С. Никольская. – М. : Просвещение, 1991. – 217 с.
4. **Лисина М. И.** Формирование личности ребенка в общении / Майя Ивановна Лисина. – СПб. : Питер, 2009. – 410 с.
5. **Формирование личности ребенка с особыми потребностями в условиях меняющегося мира** : учеб.-метод. пособие : с приложением СД / С. Е. Гайдукевич, В. В. Радыгина, С. Н. Феклистова и др. – Минск : БГПУ, 2011. – 321 с.
6. **Шеремет М. К.** Особливості формування вищої форми передачі інформації / М. К. Шеремет // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Актуальні проблеми логопедії : зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – № 18. – С. 291-293.

References

1. **Bazyma N. V.** Movlenneva aktivnist' jak element formuvannja aktivnoi vzaemodii zi svitom u ditej z autistichnimi porushennjami / N. V. Bazyma // zb. nauk. prac' Kam'janec'-Podil's'kogo nacional'nogo universitetu imeni Ivana Ogienka / za red. O. V. Gavrilo, V. I. Spivaka. – Vip. NHHI v dvoch chastinah, chastina 2. Serija : social'no-pedagogichna. – Kam'janec'-Podil's'kij : Medobori-2006, 2013. – 308 s. – S. 178-187.
2. **Bazyma N. V.** Formuvannja motivacii movlennevoji aktivnosti u ditej z autistichnimi porushennjami / N. V. Bazyma // Naukovij chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova. Serija 19. Korekcijna pedagogika ta special'na psihologija : zb. nauk. prac'. – K. : NPU imeni M. P. Dragomanova, 2013. – № 23. – S. 10-14.
3. **Lebedinskaja K. S.** Diagnostika rannego detskogo autizma. / K. S. Lebedinskaja, O. S. Nikol'skaja. – M. : Prosveshhenie, 1991. – 217 s.
4. **Lisina M. I.** Formirovanie lichnosti rebenka v obshhenii / Majja Ivanovna Lisina. – Spb. : Piter, 2009. – 410 s.
5. **Formirovanie lichnosti rebenka s osobymi potrebnojami v uslovijah menjajushhegosja mira** : ucheb.-metod. posobie : s prilozheniem SD / S. E. Gajdukevich, V. V. Radygina, S. N. Feklistova i dr. – Minsk : BGPU, 2011. – 321 s.

Feklistova i dr. – Minsk : BGPU, 2011. – 321 s. 6. Sheremet M. K. Osoblivosti formuvannja vishhoї formi peredachi informacii / M. K. Sheremet // Naukovij chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova. Serija 19. Korekcijsna pedagogika ta special'na psihologija. Aktual'ni problemi logopedii : zb. nauk. prac'. – K. : NPU imeni M. P. Dragomanova, 2011. – № 18. – S. 291-293.

Базима Н.В. Застосування заохочень для підвищення мотивації до мовленнєвої діяльності

Стаття присвячена проблемі організації ефективної та доступної допомоги в оволодінні мовленнєвою активністю дітьми з аутизмом. В Україні проблеми комунікації та підвищення комунікативної активності дуже актуальна і активно досліджується. У статті безпосередньо розглядаються питання розвитку комунікаційної діяльності дітей з аутизмом. Представлено аналіз досліджень психофізичного і мовленнєвого розвитку дітей зазначеної категорії зарубіжними та українськими вченими.

Доведено, що всі діти старшого дошкільного віку з аутизмом мають особливості розвитку мовленнєвої діяльності різної інтенсивності. Особливості психічного та мовленнєвого розвитку дітей даної категорії рекомендується враховувати у навчально-виховному і корекційному процесах.

Представлено аналіз мовленнєвого розвитку дітей даної категорії. Описано мотиви і потреби, які передбачають виникнення бажання спілкуватися. Особлива увага приділяється використанню заохочень для підвищення мотивації до мовленнєвої діяльності. Детально описані види стимулів та рекомендації до їх застосування, а також правила використання заохочень для підвищення мотивації до мовленнєвої діяльності. Подані вимоги до мовлення дорослих, які оточують дитину з аутизмом.

Ключові слова: аутизм, аутистичні порушення, мовлення, мовленнєва діяльність, мовленнєва активність.

Базыма Н.В. Применение поощрений для повышения мотивации к речевой деятельности

Статья посвящена проблеме организации эффективной и доступной помощи в овладении речевой активностью детьми с аутизмом. В Украине проблемы коммуникации и повышения коммуникативной активности очень актуальны и активно исследуются. В статье непосредственно рассматриваются вопросы развития коммуникационной деятельности детей с аутизмом. Представлен анализ исследований психофизического и речевого развития детей указанной категории зарубежными и украинскими учеными.

Доказано, что все дети старшего дошкольного возраста с аутизмом имеют особенности развития речевой деятельности различной интенсивности. Особенности психического и речевого развития детей данной категории рекомендуется учитывать у учебно-воспитательном и коррекционном процессах.

Представлен анализ речевого развития детей данной категории. Описаны мотивы и потребности, которые предвосхищают возникновение желания общаться. Особое внимание уделяется использованию поощрений для повышения мотивации к речевой деятельности. Подробно описаны виды стимулов и рекомендации к их применению, а также правила использования поощрений для повышения мотивации к речевой деятельности. Поданы требования к речи взрослых, которые окружают ребенка с аутизмом.

Ключевые слова: аутизм, аутистические нарушения, речь, речевая деятельность, речевая активность.

Bazyma N.V. The use of incentives to increase motivation to speech activity

The article is devoted to the problem of organization of effective and accessible help in learning speech for children with autism.

The problems of communication and enhance the function of speech is very important in Ukraine. The article covers the issues of communication activity development of children with autistic spectrum disorders. The analysis of researches of foreign and Ukrainian scientists psychophysical and speech development of children of the mentioned category is presented in the article.

It has been proven that all children of senior preschool age with autistic spectrum disorders exhibit peculiarities in speech activity development of varying intensity. The analysis of the speech development of children with autism spectrum disorders are presented in the article. Particular attention is paid to the use of incentives to increase motivation to speech activity. The types of incentives are described in detail. The article describes the rules for use of incentives to increase motivation to speech activity.

Keywords: autism, autistic spectrum disorders, speech, speech activity.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2014р.

Статтю прийнято до друку 15.09.2014р.

Рецензент: д.п.н., проф. Шеремет М.К.

УДК 376

К ПРОБЛЕМЕ СТАНДАРТИЗАЦИИ ЛОГОПЕДИЧЕСКОГО ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Баль Н.Н.

кандидат педагогических наук, доцент

Проблема упорядочивания и согласования терминологии, используемой в медицине, психологии и педагогике для квалификации речевых нарушений, как актуальная обозначается в работах ряда ученых (О.А.Безрукова, С.М. Валявко, Л.А. Зайцева, Р.И. Лалаева, В.И. Лубовский, Ю. Суrowанец, Г.В. Чиркина и др.). По характеристике О.Г. Приходько, одной из важных задач современной логопедии является стандартизация и